

Σάτιρα που επαναλαμβάνεται

Ενας πικρός σαρκασμός για όλα όσα ταλάνισαν τα νιάτα του. Μια σάτιρα, ωστόσο, η οποία τείνει να αυτοεξαντληθεί. Ντέιβιντ Σεντάρης, «Όταν σας έχουν τυλίξει οι φλόγες» (εκδ. «Μελάνι»)

Ο Ντέιβιντ Σεντάρης έχει πολλαπλώς επιανεθεί για το καυστικό χιούμορ και το ανελέητα σατιρικό του πνεύμα, που τον βοήθησαν να ξεχωρίσει με βιβλία όπως «Τα μια σχεδόν φυσιολογική οικογένεια», «Εγκώ μιλήσει καλά κάποια μέρα» και «Γυμνός». Γεννημένος το 1957 από έλληνα πατέρα και αμερικανίδα μητέρα στην πολιτεία της Νέας Υόρκης (σήμερα ζει στο Παρίσι), ο Σεντάρης διαβά-

στηκε κατά κόρον και χειροκροτήθηκε για το αρετικό (αν μπορούμε να το ονομάσουμε έτσι) στυλ της πεζογραφίας του, που εξακολουθεί να συγκινεί ποικιλοτρόπως.

Διαβάζω το καινούριο βιβλίο του Σεντάρης, που τιτλοφορείται «Όταν σας έχουν τυλίξει οι φλόγες» και κυκλοφορεί σε εξαιρετική μετάφραση της Μυρσίνης Γκανά από τις εκδόσεις «Μελάνι», και δεν μπορώ να μην τον συγκρίνω με τους παρωδιογράφους της γενιάς του εν Ελλάδι.

Όπως ο Χρήστος Βακαλόπουλος, ο Βαγγέλης Ραπτόπουλος, ο Πέτρος Τατσόπουλος, αλλά και ο Άρης Σφακιανάκης ή η Ερση Σωτηροπούλου, δοκίμασαν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 να αποκαθλώσουν τις σταθερές εικόνες της ελληνικής κοινωνίας μέσω μιας μαύρης διακωμώδησης της καθημερινής ζωής, στέλνοντας περίπατο τα πολιτικά σύμβολα και τις συλλογικές βεβαιότητες ολόκληρης της μεταπολεμικής περιόδου, έτσι και ο Σεντάρης βάζει στο στόχαστρό του όλα τα αμερικανικά στερεότυπα, για να τα διαρρήξει μέσα από την ειρωνική του γλώσσα μέχρι θεμελίων.

Κι όπως οι έλληνες παρωδιογράφοι τείνουν με το αναίδεις τους χιούμορ περισσότερο προς τη μελαγχολία και τον πικρό σαρκασμό, βάζοντας στην

άκρη το στοιχείο της καθαρής κωμωδίας, έτσι και ο Σεντάρης νιώθει πιο οικείος με το στραβό χαμόγελο και το λοζό βλέμμα, παραμερίζοντας τη λύτρωση του ξεκαρδιωμένου αναγνώστη ή τη λύση του καγχαισμού.

Σαφώς πιο αυτοβιογραφικός από τους έλληνες παρωδιογράφους της γενιάς του, ο Σεντάρης καταπίνεται στο «Όταν σας έχουν τυλίξει οι φλόγες» με ό,τι ταλάνισε την παιδική, την εφηβική και τη νεανική του ηλικία: με τις παραξενιές των νταντάδων και των αδελφών του, με τις έμμονες ιδέες των γονιών του για τις πανεπιστημιακές σπουδές και την επαγγελματική καριέρα, με το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας του (όπου και πολλές αυτοσαρκαστικές σελίδες), με την αρρωστιάφοβία και τον καθωπευτισμό του μέσου Αμερικανού, όπως και με μια σειρά από καθαρώς γκραν γκινιόλ καταστάσεις, τις οποίες ο αφηγητής του χρησιμοποιεί ως ένα είδος δηλητηριώδους αντιδότη για ό,τι τον ενοχλεί επί καθημερινής βάσεως τριγύρω του.

Δεν παύει κανείς να χαιρέται τις φάρσες τις οποίες στήνει κάθε τόσο ο συγγραφέας με το ανθρωπολογικό υλικό του. Μετά, ωστόσο, από τρία συν ένα ευπώλητα με πανομοιότυπο περιεχόμενο, η οάτιρα του Σεντάρης μοιάζει να αγγίζει τα όριά της, όταν δεν πάσχει ανοιχτά από ναρκισσισμό, όπως στο πέρα για πέρα ανοικτόνομο ακροτελεύτιο κεφάλαιο «Χώρος καπνιστών». Οι έλληνες παρωδιογράφοι γλίτωσαν (όποτε γλίτωσαν) από παρόμοιες παγίδες, αλλάζοντας θεματική κατεύθυνση ή και σατιρικό κλίμα. Ο Σεντάρης δείχνει να νιώθει ακόμη πολύ βολικά με τα κεκτημένα του. Δεν ξέρω πόσο καλά κάνει.

Το κυνήγι της λάμψης

Ποιήτρια άκρως εσωτερική, που, μολονότι είδε άπειρες φορές τα φτερά της ρημαγμένης μοναξιάς της να κόβονται σύρριζα, δεν έχει πάψει να πιστεύει στην ανεπαίσθητη και αδιόρατη ομορφιά της ζωής. Η Ζέφη Δαράκη ακολούθησε πάντα μιαν διαπερσών προσεκτική πορεία στη γραφή της. Με την τελευταία της συλλογή, που κυκλοφορεί υπό τον τίτλο «Σε όνομάζω θα πει σε χάνω», από τις εκδόσεις «Άλεξάνδρεια», η Δαράκη επιβεβαιώνει τόσο την απο-

τελεσματικότητα του χαμηλόφωνου πλην λίαν εκφραστικού λυρισμού της όσο και την ευαισθησία του ποιητικού της εγώ, που ξέρει να εντοπίζει τις ρωγμές στον περίγυρό του δίχως να υποκύπτει στον θρήνο για την απώλεια της χαράς και της αξίας των πραγμάτων. Τα ποιητικά τοπία της Δαράκη γεμίζουν κάποτε από τις εικόνες του αφανισμού και της καταστροφής, ενώ τα πρόσωπά της τείνουν πολλές φορές να συτριβούν κάτω από το βάρος της

υπαρξιακής απειράσκειας και ακύρωσης η οποία τα περιβάλλει. Κάτι τέτοιο δεν σημαίνει, μολοντούτο, πως ο ποιητικός της λόγος αφήνεται στην ξηρασία και την αποπεφρωση, ακόμη κι αν πρέπει να παλέψει μετωπικά με τον θάνατο: «Στο βάθος του ορίζοντα / τρέχει ασταμάτητα / εκείνο το απαστράπτον μαύρο / με τον αόρατο αναβάτη / Την κυνηγάει τη λάμψη / δεν τη φτάνει / τρέχει κατά μήκος της θλίψης / περιμένω όλο ρίγος τον ερχομό σου».

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Το φαντασιακό στο Μεσαίωνα»

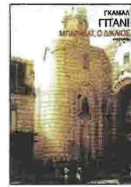
ΖΑΚ ΛΕ ΓΚΟΦ
Δοκίμια.
Μετάφραση: Νικόλαος Γκοτσάνας.
Εκδόσεις «Κέδρος».

Τις παραστάσεις του αουθενίτητου στον Μεσαίωνα εξετάζει ο Ζακ Λε Γκοφ με τα ανά χειράς δοκιμιά του, που ξεκινούν από την έννοια του θαυμαστού στη μεσαιωνική Δύση και φτάνουν μέχρι την εικόνα της πόλης στη γαλλική λογοτεχνία του 12ου αιώνα.

«Μπαράκατ, ο δίκαιος»

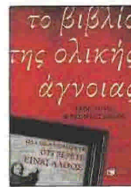
ΚΑΜΑΛ ΓΙΤΑΝΙ
Μυθιστόρημα.
Μετάφραση από τα αραβικά: Ελένη Καπετανάκη.
Εκδόσεις Καστανιώτη.

Ενας έντιμος αξιωματούχος της περιόδου των Μαμελούκων εξαναγκάζεται στο τέλος να υποκύψει στην αναληθσία των μηχανισμών της εξουσίας, προκαλώντας παλλαϊκή δυσαρέσκεια. Ενα μυθιστόρημα για το πολιτικό σύστημα της Αιγύπτου κατά τον 16ο αιώνα.

«Το βιβλίο της ολικής άγνοιας»

ΤΖΟΝ ΛΟΙΝΤ, ΤΖΟΝ ΜΠΙΤΣΕΡΟΝ
Μετάφραση: Ευαγγελία Ξηρομηρίτη.
Εκδόσεις Πατάκη.

Οι συγγραφείς παίζουν χαριτωμένα με τις αλήθειες και τα ψέματα των μύθων, βάζοντας συχνά στον χορό και πιπεράτα ανέκδοτα ή έντονα παραδοξολογήματα, που μετατρέπουν το σφάλμα και την παρανόηση ή την παρανόηση σε αφορμή για πρωτότυπο στοχασμό.

«Ασκήσεις αυτογνωσίας»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΑΚΗΣ
Εκδόσεις «Τυπωθήτω».

Δοκίμια για την ιστορική και πολιτική μνήμη από έναν ποιητή της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς, που δεν απομακρύνθηκε από τις συλλογικές έγνοιες του καιρού του. Ο Χρ. Ρουμελιωτάκης γράφει για τις ιδεολογικές περιπέτειες της Αριστεράς μετά τον Β' Παγκόσμιο.

«Τοετσό», «Στην έξοδο», «Το χρέος του γιατρού», «Το πανηγύρι της πίστης»

ΛΟΥΙΤΖΙ ΠΙΡΑΝΤΕΛΟ
Μετάφραση, εισαγωγή: Ελίνα Νταρκλάιτς.
Εκδόσεις «Αιγόκερως».

Ο κόσμος του πιραντελικού θεάτρου: ο θρίαμβος του παραλόγου, η αδυναμία των ανθρώπων να εννοήσουν τον εαυτό τους και τους άλλους, οι αδιέξοδες διαμάχες. Ενας συγγραφέας που διατηρεί στο ακέραιο το βάθος των νοημάτων του αλλά και την καλλιτεχνική του δύναμη.